

Наталія Долгіх

старший викладач кафедри державознавства і права
ОРИДУ НАДУ при Президентові України

ПЕРСПЕКТИВИ ТА ШЛЯХИ РОЗВИТКУ УКРАЇНСЬКОГО ТРУДОВОГО ЗАКОНОДАВСТВА В УМОВАХ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ В ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СОЮЗ

Публікація присвячена дослідженню правового регулювання трудових відносин в умовах формування в Україні Європейських цінностей, аналізу нормативно-правових актів, які стосуються управління трудовим ресурсами, вивченню зарубіжного досвіду правового регулювання трудових відносин на основі країн Єврозони, особливостям регулювання трудових відносин в органах публічної влади з урахуванням регулювання таких відносин в країнах Європейського Союзу. Висвітлено можливі перспективи регулювання трудових відносин, шляхи вдосконалення та виведення на якісно новий, європейський, рівень українського законодавства про працю. Стан інтеграційного процесу на шляху України до ЄС – реформування та адаптація трудових норм до міжнародних стандартів.

Ключові слова: трудове право; становлення; трудові відносини; трудовій договір; працівник; працівники; роботодавці; державна служба; персонал.

Natalia Dolgikh

Senior lecturer at the State Studies and Law Chair
ORIDU NADU under the President of Ukraine

PROSPECTS AND WAYS OF DEVELOPMENT OF UKRAINIAN LABOR LEGISLATION IN THE CONTEXT OF UKRAINE'S INTEGRATION INTO THE EUROPEAN UNION

The article is devoted to the study of legal regulation of labor relations in the context of formation of European values in Ukraine; regulations relating to human resource management have been analysed; foreign experience in legal regulation of labor relations based on Eurozone countries have been studied, features of regulation for labor relations in public authorities, taking into account such relations in the countries of the European Union, have been considered; the possible prospects of regulation for labor relations, ways to improve and bringing to a qualitatively new European level of Ukrainian labor legislation, have been distinguished. The state of the integration process on Ukraine's path to the EU is the reforming and adapting labor standards to international standards.

Formulation of the problem in general:

Search for ways and prospects for the development of Ukrainian labor legislation in the context of Ukraine's integration into the European Union.

Analysis of recent research and publications. The significant contribution to the formation of the national concept of reforming and adaptation of labor norms to international standards in Ukraine was made by O. Avramova, M. Alexandrov, N. Bolotina, L. Gintsburg, T. Zanfirova, S. Ivanov, M. Inshin, M. Karpushin, A. Katsuba, R. Livshits, R. Maidanyk, A. Mamedova, Y. Orlovsky, O. Panasyuk, A. Pasherstnikov, P. Pylpenko, O. Protsevsyky, N. Khutoryan, V. Shcherbyna and others.

Distinguishing previously unresolved parts of the overall problem. European integration is the most decisive factor in both Ukraine's international activities and its domestic policy in the long run. It strengthens security and has a positive influence on Ukraine's relations with all countries worldwide. The inevitable implementation of the course of integration into the European Union will provide Ukraine with guarantees of human rights, development of civil society, building a socially oriented market economy and significant material support from the EU. Taking into account that the problem of adaptation of Ukrainian legislation in the field of labor legislation to EU standards has not yet been finally resolved, it becomes clear that the adapted EU legislation in the Ukrainian legislation in the field of labor law and public service does not work due to non-compliance of the real socio-economic conditions of Ukraine with the adapted requirements of the EU legislation.

Purpose of the article. The purpose of this publication is to analyse the reform of the institution of labor relations in the context of adaptation of Ukrainian legislation to EU standards and to find ways and prospects for its development. In accordance with the goal, the article provides for the solution of the following important scientific problems:

- to identify problematic issues of possible ways of development of Ukrainian labor legislation in the context of Ukraine's integration into the European Community;
- distinguish the possible prospects for the regulation of labor relations, ways to improve and bringing to a qualitatively new European, level of Ukrainian labor legislation.

Key words: labor law; formation; labor relations; employment contract; employee; employees; employers; civil service; staff.

Постановка проблеми

Пошук шляхів та перспективи розвитку українського трудового законодавства в умовах інтеграції України до Європейського Союзу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій

Вагомий внесок у формування національної концепції реформування та адаптації трудових норм до міжнародних стандартів в Україні зробили О. Є. Аврамова, М. Г. Александров, Н. Б. Болотіна, Л. Я. Гінцбург, Т. А. Занфірова, С. О. Іванов, М. І. Іншин, М. П. Карпушин, А. В. Кацуба, Р. З. Лівшиць, Р. А. Майданик, А. Т. Мамедова, Ю. П. Орловський, О. Т. Панасюк, А. Є. Пашерстников, П. Д. Пилипенко, О. І. Процевський, Н. М. Хурторян, В. І. Щербина та інші.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми

Європейська інтеграція є найбільш визначальним фактором як міжнародної діяльності України, так і її внутрішньої політики на тривалу перспективу, закріплює безпеку та позитивно впливає на відносини України з усіма країнами світу. Невідхильна реалізація курсу на інтеграцію до Європейського Союзу забезпечить гарантії прав людини, розвиток в Україні громадянського суспільства, побудову соціально орієнтованої ринкової економіки та величезну матеріальну підтримку з боку ЄС. Зважаючи, що проблему адаптації законодавства України в галузі трудового законодавства до стандартів ЄС до цього часу остаточно не вирішено, стає зрозуміло – адаптоване законодавство ЄС в українському законодавстві в галузі трудового права та публічної служби не працює через невідповідність адаптованим вимогам законодавства ЄС реальних соціально-економічних умов України.

Мета

Метою даної публікації є аналіз реформування інституту трудових відносин у світі адаптації законодавства України до стандартів ЄС та пошук шляхів та перспективи його розвитку. Згідно з поставленою метою, в статті передбачено вирішення таких важливих наукових задач:

- визначити проблемні питання можливих шляхів розвитку українського трудового законодавства в умовах інтеграції України до Європейської спільноти;
- висвітлити можливі перспективи регулювання трудових відносин, шляхи вдосконалення та виведення на якісно новий – європейський – рівень українського законодавства про працю.

Виклад основного матеріалу

Сьогодні перед наукою трудового права постало багато проблем, пов'язаних з появою нових суспільно-економічних відносин в Україні. З розвитком ринкової економіки в нашій державі багато елементів категоріального апарату трудового права і права соціального забезпечення втратили свою актуальність, при цьому виникли нові поняття і відносини, що потребують сучасного визначення і правового регулювання. Тому необхідно знайти методологічні шляхи вирішення цих проблем як важливих чинників розбудови громадянського суспільства, адже кожен громадянин України рано чи пізно стає учасником суспільних відносин у

сфері праці. А це, в свою чергу, дуже важливо для становлення правосвідомості, трудового виховання та особистої значущості громадянина демократичної країни. Значна роль в цьому процесі відводиться правильній змістовності норм трудового права.

9 листопада 1995 р. Україна (першою з країн СНД) офіційно вступила до Ради Європи (РЄ). Це дало можливість брати участь у виробленні спільної політики Європейських держав у галузі прав людини, трансформувати національні державні та суспільні інститути відповідно до загальноєвропейських вимог.

Вступивши до РЄ, Україна взяла на себе ряд зобов'язань, які стосуються насамперед приведення її правової та політичної систем у відповідність до вимог цієї організації. Важливе значення для просування на шляху до європейської інтеграції має співробітництво з Європейським Союзом. У 1992 році Україна долучилась до співробітництва з європейськими фінансовими організаціями, зокрема, ставши членом Європейського банку реконструкції і розвитку, який був створений для допомоги країнам Східної Європи подолати комуністичне минуле. Тоді ж і почалось співробітництво з ЄС. Українське керівництво проголосило стратегічною метою вступ до цієї впливової міжнародної організації. У 1994 році було підписано, а в 1998 році набула чинності угода про партнерство і співробітництво між Україною і ЄС.

У документі проголошувалися такі цілі співробітництва: розвиток політичного діалогу; сприяння розвитку торгівлі, інвестицій; створення умов для взаємовигідного співробітництва в усіх галузях; підтримання зусиль України зі зміцнення демократії, розвитку її економічного потенціалу та завершення переходу до ринкової економіки. Загальну стратегію ЄС щодо України було затверджено у 1999 році. У липні 2002 року відбувся саміт «Україна–ЄС» на якому обговорювалися питання щодо надання Україні статусу країни з ринковою економікою і асоційоване членство країни в ЄС. За підсумками роботи саміту було прийнято рішення, що Україна не відповідає вимогам ЄС і не потрапляє до хвилі розширення ЄС у 2004 і 2007 рр. У 2003 році Україні було надано статус «країни-сусіда ЄС». Щоб зменшити негативні наслідки від вступу в ЄС сусідів України, з ними були укладені угоди про спрощення візового режиму. У 2005 році починається новий етап у співробітництві з ЄС. Нове українське керівництво на чолі з Президентом В. Ющенко спрямувало всі зусилля по досягненню стратегічної мети вступу в ЄС. На саміті «Україна–ЄС» було проголошено, що Україна відмовляється від політики багатовекторності і проголошено курс на євроінтеграцію. Основними кроками на цьому шляху є: надання Україні статусу країни з ринковою економікою; вступ до Світової організації торгівлі (СОТ); подання заявки на вступ до ЄС; початок переговорного процесу про умови вступу; набуття асоційованого членства в організації; вступ до організації.

Розвиток інтеграційних процесів в Європі є звичайним явищем, що визначає теперішній та майбутній її розвиток, місце в системі міжнародних економічних відносин. Що ж до інтеграційного руху України до Європейського Союзу, то тут, на жаль, ситуація невтішна. Головним здобутком України є лише визнання всіма учасниками та владними органами євроінтеграції як

основного напрямку розвитку держави та тісне співробітництво з деякими країнами-учасницями Євросоюзу.

Україна заявила про Європейський вибір відразу після того, як стала незалежною. Основною проблемою зовнішньоекономічної інтеграції є те, що за роки незалежності Україною були зроблені перші, здавалося б успішні кроки в напрямку євроінтеграції, але вже в 2004 році стало зрозуміло, що інтеграційний процес не буде таким простим і передбачуваним, яким він до цього представлявся ряду українських політиків. Залишаючись за межами Європейського Союзу, Україна успішно асоціюється з процесом здійснення спільної європейської політики безпеки та оборони (ЄПБО). Україна активно взаємодіє з ЄС у сфері боротьби з нелегальною міграцією та організаційною злочинністю. Важливим кроком зовнішньоекономічної стратегії України став вступ до СОТ 16 травня 2008 року, це сприяє подальшій інтеграції. Незважаючи на перешкоди, інтеграційні процеси будуть відбуватися, адже не тільки Україна зацікавлена в ЄС, а і ЄС певною мірою зацікавлений в українському ринку, але при умові вирішення проблеми бідності, яка нині є дуже гострою.

Існують критерії, яким має відповідати країна-кандидат у члени ЄС, серед них адаптація національного законодавства до *acquis communautaire* (третій копенгагенський критерій) та створення адміністративного механізму застосування *acquis communautaire* (матридський критерій).

Потрібно відзначити, що за часи незалежності України трудове законодавство постійно перебувало у процесі реформування та адаптації трудових норм до міжнародних стандартів. Процес гармонізації українського законодавства з міжнародно-правовими нормами в сфері захисту трудових прав працівників відбувається на протязі такого тривалого часу в силу таких об'єктивних причин: 1) світогляд ряду чиновників, які формують правозахисну політику держави заснований на нормативних стереотипах радянського періоду; 2) наявність відмінності історичного та соціокультурного розвитку правових систем, корупцією державних службовців та бюрократичною системою в Україні [4].

Разом із цим в Україні до сьогодні трудові відносини суб'єктів трудового законодавства регулюються, головним чином, радянським КЗпП України, який був прийнятий ще 10.12.1971 року. Починаючи з перших років прийняття цього нормативного документу, до нього було внесено чисельні зміни, в наслідок чого із 265 статей та преамбули, що містились у першій редакції КЗпП, суттєво змінилися 221 стаття Кодексу (причому деякі із них – неодноразово), повністю було вилучено 20 статей, а включено до нього 35 статей, частина з яких нині вже втратила чинність. Особлива концептуальна зміна природи норм КЗпП України відбулась в березні 1991 роки, коли в Кодекс були внесені зміни, пов'язані з відмовою від суцільної зайнятості, визнання безробіття та початок державної політики зайнятості.

Право людини на працю – одне з тих, яке реалізується практично кожним громадянином України. При цьому не можна назвати це право захищеним. Удосконалення регулювання цього права передбачає Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої

сторони: йдеться про імplementацію до українського законодавства положень 14 директив [8]. Прийняття нового Трудового кодексу України (ТК) замість Кодексу законів про працю (КЗпП) розглядається як виконання зобов'язань у контексті євроінтеграції.

Регулювання трудових відносин в Україні далеке від гнучкості, передбаченої актами ЄС. Європейська модель трудових відносин характеризується більшою рівноправністю сторін. Ще однією рисою трудового права ЄС є закріплення нижчих соціальних стандартів, аніж в Україні, поєднуване з суворішим їх дотриманням. Гармонізація законодавства припускає наявність об'єктивних умов зближення відносин у тій чи іншій сфері – наявність підстав для неї. Тобто право лише створює або стимулює, або оформлює вже наявні умови. При відсутності цього жодна юридична техніка не забезпечить гармонізацію. З цього приводу Генеральний директор МОП підкреслює, що «кожна система трудових відносин виходить з історичного, політичного, економічного, соціального і культурного досвіду і визначає власні» правила гри «в рамках своїх параметрів» [3].

Першочерговим кроком у процесі реформування трудового законодавства є прийняття нового Трудового Кодексу України, норми якого, будуть відповідати ратифікованим Україною міжнародно-правовим актам. Модифікація національного трудового законодавства є виконанням міжнародних зобов'язань держави та реалізацією глобальної узгодженості трудового права України з міжнародними трудовими нормами, що випливають із ратифікованих та універсальних конвенцій МОП. Потрібно також звернути увагу на те, що набувши членства у РЄ, Україна ратифікувала основні акти цієї установи – Європейську Конвенцію про захист прав та основоположних свобод людини та Європейську соціальну хартію (переглянуту). Важливим також є те, що законодавець ратифікував такий фундаментальний в Європі нормативно-правовий акт як Європейську конвенцію про правовий статус трудових мігрантів, прийняту Радою Європи у 1977 році та долучився до процесу універсалізації європейського трудового права, яке значною мірою втілює право європейських держав, поєднує міжнародно-правові конфедеративні та федеративні риси, тобто має комплексну природу, незавершений характер та є динамічним.

Н. Б. Болотіна відмічає, що в Україні протягом останнього десятиріччя здійснюється планомірна наповнива робота з адаптації національного законодавства до міжнародних стандартів. Разом із цим потрібно відзначити, що стан відповідності національного трудового законодавства до міжнародного залишається мізерним. Особливо проблематичним законодавство залишається в сфері захисту трудових прав працівників. «Результати громадського моніторингу демонструють уповільнений характер євроінтеграційних реформ і частково нестачу інформації про політику у сфері європейської інтеграції. Це викликає занепокоєння, оскільки низьке «середнє арифметичне» політики в цій сфері може служити показником реформ в державі в цілому. Відчувається нестача відкритої дискусії щодо українського інтересу в цій сфері та реальних дій влади, які мають наблизити нас до Європейського Союзу», – підкреслила вона [7].

У рамках Проекту ЄС-МОП «Зміцнення адміністрації праці з метою покращення умов праці і подолання

не задекларованої праці», в 2017 році Держпраці спільно з Міжнародною організацією праці розпочали низку тренінгів з метою роз'яснення положень директив ЄС з питань безпеки і гігієни праці, трудових відносин, імплементація яких передбачена Угодою про асоціацію Україна-ЄС [2]. Спеціально створеними робочими групами при Держпраці опрацьовані таблиці відповідності національного законодавства директивам ЄС 89/391/ЄЕС, 89/654/ЄЕС, 2009/104/ЄС, 89/656/ЄЕС. Результати аналізу стануть основою для напрацювання рекомендацій щодо удосконалення національного законодавства та приведення його у відповідність до стандартів ЄС, проведення відповідних тристоронніх консультацій. [5].

Але відповідь на запитання, як Україна виконує Угоду про асоціацію, – невтішна. На жаль, висновки не дають підстав для пафоса. Україна виконала лише 10 зобов'язань, передбачених Угодою про асоціацію на цей період. А це близько 11 % від загальної кількості завдань. Загалом Україна мала виконати 86 зобов'язань щодо апроксимації національного законодавства України до законодавства ЄС. Тож масштаб відставання від передбачених термінів очевидний.

Значна роль в цьому процесі відводиться правильній змістовності норм трудового права. Саме майбутній кодекс України «Про працю» повинен стати посправжньому основним дієвим нормативно-правовим актом в системі трудового законодавства, а це означає, що він має врегулювати найбільш поширені трудові відносини та відносини, тісно пов'язані з ними, запобігти дублюванню власних норм в інших нормативно-правових актах [6].

Сучасна кодифікація трудового законодавства України має проводитися з урахуванням змін, які проходять у суспільстві та економіці, з використанням позитивного зарубіжного досвіду в цій галузі. Необхідно чітко визначитися в тому, що трудове законодавство є важливою частиною соціальної інфраструктури держави, і воно повинно зумовлювати ступінь соціально орієнтованої економіки, виступати в якості важеля, що забезпечує соціальну захищеність працівника, гармонізацію соціальних відносин. Прийняття нового кодексу України «Про працю» як основного гаранта та захисника правомочних суб'єктів трудових правовідносин є першочерговою для галузі трудового права. Але для того, щоб зміст Трудового кодексу відповідав реаліям життя та працював на перспективу, необхідним є вироблення та затвердження єдиної Концепції державної політики у сфері праці, яка направлена на розбудову громадянського суспільства та правової соціальної держави через відповідну демократизацію суспільних відносин в галузі праці.

Протягом існування незалежної України, особливо відмічаючи останнє десятиріччя, законодавець здійснив масштабну роботу по адаптації національних трудових норм до міжнародних шляхом: 1) прямого застосування міжнародних актів після ратифікації; 2) внесення міжнародних норм до тексту законів; 3) реалізації положень ратифікованих або нератифікованих актів засобами національного законодавства.

Але окремо взята галузь трудового права не може розвиватись без фактичних кроків країни у напрямку впровадження європейських принципів. Отже, для прискорення інтеграції України до ЄС слід здійснити такі першочергові заходи:

- 1) зупинення подальшого соціального розшарування;
- 2) забезпечення справжнього, а не декларованого розвитку підприємництва;
- 3) виведення економіки з тіні;
- 4) вільний доступ до кредитних, матеріальних та інформаційних ресурсів, ринків збуту продукції;
- 5) ефективне втілення законодавства з питань боротьби з шахрайством та корупцією;
- 6) посилення фінансового контролю за структурними фондами та фондами розвитку;
- 7) розробка нової зовнішньоекономічної стратегії з урахуванням позитивних та негативних факторів від інтеграції України в Європу.

Україні час зробити ревізію своїх суперечливих досягнень останнього періоду і знайти кращий шлях підвищення власного конкурентного потенціалу і здатності бути повноцінним суб'єктом міжнародних відносин. Основою успішності євроінтеграційних зусиль може стати не квапливість, а виваженість, не прагнення до формального результату, а врахування всієї сукупності реальних обставин і тенденцій. Зрештою, саме така політика відповідає справжнім європейським традиціям.

З метою реальної розбудови громадянського суспільства в Україні необхідно забезпечити надійний захист та реалізацію прав людини, оскільки наявність досконалого механізму реалізації передбачених законом прав є важливою характеристикою правової держави.

Для цього необхідно: чітко закріплення прав людини на законодавчому рівні; ефективна процедура реалізації цих прав, яка складається з сукупності дій як правомочної особи, так і зобов'язаної особи. Необхідно законодавчо закріпити установами законодавчих гарантій реалізації прав, які полягають у забороні діяти таким чином, що перешкоджає реалізації конкретного права та забезпечення надійного захисту у випадку порушення прав.

Проаналізувавши стан реформування трудового законодавства можна зробити висновок, що зусилля української сторони щодо приведення законодавства України у відповідність до вимог ЄС у пріоритетних сферах не принесли, на даний час, бажаного результату.

Основні труднощі які виникають при здійсненні процесу адаптації національного законодавства до європейських соціальних стандартів такі: колізії в нормативних актах; неналежне оприлюднення текстів нормативно-правових актів для доведення їх змісту до відома наукової громадськості; проблема належного перекладу міжнародних актів; недостатній розвиток суспільно-економічних відносин, які є джерелом розвитку трудового права [1].

Зважаючи на це необхідно здійснити ряд першочергових кроків: ідея європейської інтеграції має стати основою внутрішньої політичної програми розвитку країни; необхідно формувати громадську думку про приналежність України до спільної європейської долі і культури, про існування спільних моментів, періодів та спільних діячів в європейській історії; збільшити інформацію про європейську спільноту, її набутки. Ці інформаційні урядові програми повинні бути реалістичні і недвозначні. Так, рекламні кампанії, які сприятимуть європейській інтеграції, повинні відзначати ті трудно-

щі, які необхідно подолати на цьому шляху, але також підкреслювати довгострокові економічні вигоди процесу трансформації та членства в ЄС.

Отже, не викликає сумнівів той факт, що трансформаційний процес в Україні, щоб бути реальним, успішним і конкретним, повинен дотримуватися проєвропейської орієнтації і прагнути відповідати стандартам та критеріям ЄС. І здійснення кодифікації трудового законодавства є одним із пріоритетних напрямків на цьому шляху.

Висновки

За результатами публікації сформувано наступні пропозиції щодо удосконалення шляхів розвитку національного трудового законодавства в умовах інтеграції України до ЄС.

1. Підвищити ефективності процедуру реалізації трудових прав, яка складається з сукупності дій як правомочної особи, так і зобов'язаної особи.

2. Продовжити адаптацію законодавства України в галузі трудового права до стандартів Європейського союзу.

3. В найближчий час прийняти проект кодексу України «Про працю», який повинен:

- бути вільним від ідеологічних стереотипів та декларативних норм законодавства радянського режиму;
- відповідати соціально-економічним та культурним процесам сучасності;
- систематизувати в єдину цілу систему всі трудові норми та принципи України та міжнародного трудового права, всі загальні та універсальні правові норми галузі (ліквідація прогалів у правовому регулюванні, усунення дублюючих норм);
- детально прописувати повноваження органів публічної влади та місцевого самоврядування у сфері регулювання трудових відносин.

Література.

1. Денисевич А. Ю. Адаптація трудового законодавства України до законодавства Європейського Союзу. *Форум права*. 2014. № 2. С. 104–107. URL: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&2_S21P03=FILA=&2_S21STR=FP_index.htm_2014_2_19.

2. Директива ради 2000/78/ЄС від 27. 11. 2000 р. що встановлює загальні рамки рівності оправного поведження у сфері зайнятості і професійної діяльності, Офіційний вісник Європейського співтовариства. URL: http://ecmi-epp.org/wp-content/uploads/2015/03/Council-2000_78_EC_UK.pdf

3. Мельник К. В. До питання адаптації трудового законодавства до міжнародних норм. *Форум Права*. 2011. 1. С. 645–651. URL: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&2_S21P03=FILA=&2_S21STR=FP_index.htm_2011_1_105.

4. Олексюк Т. І. Генезис локального правового регулювання охорони праці. Серія: ПРАВО. Випуск 29. Частина 2. Том 4/1. 2014. С. 150–156. URL: http://www.visnyk-juris.uzhnu.uz.ua/file/No.29-2/part_4/39.pdf

5. Проект Зміцнення адміністрації праці з метою покращення умов праці і подолання незадекларованої праці Україна 1 липня 2017 – 30 червня 2019. URL: https://www.msp.gov.ua/files/socst/EU_Project%20document%20BRIEF%20UKR.pdf

6. Проект Закону України «Про працю» від 28. 12. 2019 року № 2708. URL: <http://w1.c1.rada.gov.ua>

7. Трудове право України (Болотіна, Чанишева)). [URL: <http://uristinfo.net/trudovoe-pravo/246-trudove-pravo-ukrayini-bolotin-nb-chanishev-gi/6545-mizhnarodno-pravove-reguljuvannja-pratsi.html>]

8. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, ратифікована 16 вересня 2014 року Верховною Радою України та Європейським Парламентом: Законом України від 16.09.2014 р. № 1678-VII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_011.

References.

1. Denysevych A. Yu. Adaptatsiia trudovoho zakonodavstva Ukrainy do zakonodavstva Yevropeiskoho Soiuzu. *Forum prava*. 2014. № 2. S. 104–107. URL: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&2_S21P03=FILA=&2_S21STR=FP_index.htm_2014_2_19.

2. Dyrektyva rady 2000/78/leC vid 27. 11. 2000 r. shcho vstanovliuie zahalni ramky rivnosti opravnoho povodzhennia u sferi zainiatosti i profesiinoi diialnosti, Ofitsiinyi visnyk Yevropeiskoho spivtovarystva. URL: http://ecmi-epp.org/wp-content/uploads/2015/03/Council-2000_78_EC_UK.pdf

3. Melnyk K. V. Do pyttannia adaptatsii trudovoho zakonodavstva do mizhnarodnykh norm. *Forum Prava*. 2011. 1. S. 645–651. URL: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&2_S21P03=FILA=&2_S21STR=FP_index.htm_2011_1_105.

4. Oleksiuk T. I. Henezys lokalnoho pravovoho rehuliuвання okhorony pratsi. Seriia: PRAVO. Vypusk 29. Chastyna 2. Tom 4/1. 2014. S. 150–156. URL: http://www.visnyk-juris.uzhnu.uz.ua/file/No.29-2/part_4/39.pdf

5. Proekt Zmitsnennia administratsii pratsi z metoiu pokrashchennia umov pratsi i podolannia nezadeklarovanoi pratsi Ukraina 1 lypnia 2017 – 30 chervnia 2019. URL: https://www.msp.gov.ua/files/socst/EU_Project%20document%20BRIEF%20UKR.pdf

6. Proekt Zakona Ukrainy «Pro pratsiu» vid 28. 12. 2019 roku № 2708. URL: <http://w1.c1.rada.gov.ua>

7. Trudove pravo Ukrainy (Bolotina, Chanysheva)). [URL: <http://uristinfo.net/trudovoe-pravo/246-trudove-pravo-ukrayini-bolotin-nb-chanishev-gi/6545-mizhnarodno-pravove-reguljuvannja-pratsi.html>]

8. Uhoda pro asotsiatsiiu mizh Ukrainoiu, z odniiei storony, ta Yevropeiskym Soiuzom, Yevropeiskym spivtovarystvom z atomnoi enerhii i yikhnyimi derzhavamy-chlenamy, z inshoi storonny, ratyfikovana 16 veresnia 2014 roku Verkhovnoiu Radoiu Ukrainy ta Yevropeiskym Parlamentom: Zakonom Ukrainy vid 16.09.2014 r. № 1678-VII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_011.